

Sokan azért szeretnek a vízparton sétálni, pihenni, esetleg horgászni, mert a vízpart magánya megnyugtat, kikapcsol. Úgy érezhetjük, hogy egy tó vagy folyó partján sétálva békésen elmerülhetünk gondolatainkban. De ne higgyük ám, hogy egyedül vagyunk! A vízparton valaki mindig figyel. Valaki, akit csak akkor veszünk észre, amikor már késő, aki lesből követi minden mozdulatunkat. Ám még mielőtt korhatáros karikát kellene a cikk elejére tenni, mindenki megnyugodhat, ártatlan lényről van szó! A vízpart néma leselkedője nem más, mint a jégmadár.

Ismét a természet egy remekművével ismerkedünk meg. Az életmódjához tökéletesen alkalmazkodott felépítése ritka szépséggel párosul. A legtöbbünknek a jégmadár csak egy villanásnyi emlék marad a vízparti kirándulásról, amint elképesztő sebességgel, a vízhez

Jégmadár

egészen közel elrepül előlünk, miközben hallatja éles „ti-ti” hangját. A víz mellett figyelmesen járó ember viszont sok érdekes pillanatot elleshet a jégmadár életéből.

A jégmadárfélék hatalmas családot alkotnak a földkerekségen. A nemzet-

ség képviselői, az Antarktisz kivéve, mindegyik kontinensen megtalálhatók. Talán a legismertebb egzotikus jégmadárféle az Ausztráliában élő kacagójancsi. De ne menjünk ilyen messzire. A mi jégmadarunk, az *Alcedo atthis*, Európában általánosan elterjedt, Ázsiában egészen Japánig előfordul, de Észak-Afrika egyes vidékein is él. Magyarországon gyakorlatilag az erdővel borított hegyi patakok kivételével minden álló- és folyóvíz mentén megtalálja életfeltételeit. A jégmadár életmódja nagyon érdekes. Táplálékát kizárólag a vízből szerzi, mely nagyjából apró halakból, kisebb részben a vízben élő egyéb gerinctelenekből áll. Halászati módszere nagyon egyszerű, mégis kifinomult. Egy víz fölé hajló ágon, nádszálon ül, és lesi a vízben mozgó halakat. Egy alkalmas pillanatban levetődik, és nyílként csapódik a vízbe, hogy testé-

Erdei holdviola

*H*a egyszer mesét írok, akkor az biztosan az erdőről és a benne élő tündérekéről, manókról, varázslókról szól majd. Olyan történet lesz, melyben minden mesebeli lénynek gyönyörű nevet fogok adni, amit jólesik kimondani, amit lehet ízlelgetni, ami önmagában is mesél. Egy nevem már van is, az erdei holdviola.

Hogy többet megtudjunk erről a szép névről, nem mesekönyveket, sokkal inkább növényhatározókat kell lapozgatnunk, hiszen ő egy gyönyörű virág, amit a tudomány a *Lunaria rediviva* néven ismer.

Az erdei lényekkel ellentétben a holdviola nem bújik el az őt kereső szemek elől. Nagy termetű, akár méteresre is megnövő növény. Magas szárán tenyérnyi, apró szőrökkel borított leveleket növeszt. A szár csúcsán pedig laza ernyőbe csoportosulnak négyszirmú, hal-

ványlila vagy rózsaszín virágai. Májusban, amikor virágzik, gyönyörűen magaslik ki a környező lágyszárú növényzet közül. És aki virágzó holdviolák között sétál, több érzékszervet is érintő élményben részesül, ugyanis nemcsak szép, de rendkívül illatos virággal van dolgunk. A holdviola termése sem kevésbé érdekes. A szép virágokból lapos, 4-6 cm hosszú, ovális termés fejlődik, amit talán leginkább egy nagyobb pénzérméhez lehetne hasonlítani. A botanikusok becőke

hez viszonyított hatalmas csőrével elkapja kiszemelt zsákmányát. Halászat közben szinte mindig lemerül a víz alá, ahonnan robbanásszerűen tör elő ismét, csőrében a zsákmánnyal.

Jó halászhoz illően, egész életét a víz közelében éli le. Fészkelésre egy vízközel, meredek partfalat választ, ahova elkészítheti költőüregét. Körülbelül egy méter hosszú járatot váj a földbe, mely enyhén emelkedve ér be a végén található kis kamrába. A tojó ide rakja tojásait. Egy költőüreget több éven át is használhat, ezért az az idő előrehaladtával erősen halszagúvá válik. A folyópartokon gyakori vízszintingadozás miatt fészkelje megsemmisülhet, ilyenkor pótköltésbe kezd. A fészkelő legtöbbször 6-7 tojásból áll. A kotlásban és a fiókanevelésben mindkét szülő részt vesz. A fiókák a kirepülés után egy ideig a revírben maradnak, de rövidesen szétszélednek, és egyesével keresnek maguknak megfelelő táplálkozó területet. A jégmadarak nem kötnek életre szóló

kapcsolatot. A költés után lazul a hitvesi szeretet, és egymással, illetve a fiókkal szemben is erős territoriális viselkedést mutatnak. Magyarán elkergetik egymást a saját kis területükről. Ettől kezdve egészen a következő költésig magányos életet élnek.

Madarunk ragaszkodik megszokott élőhelyéhez, ott egész évben megtalálható. A tél beköszöntével csak akkor áll tovább, ha a vizek befagyának, és lehetetlenné válik a táplálkozása. Ilyenkor melegvízű forrásoknál, csatornakifolyóknál is feltűnik, ahol a víz nem tud befagyni.

A jégmadár hazánkban védett, természetvédelmi értéke 50.000 Ft. Békésen megfér az ember mellett, ne bántuk, hagyjuk, hadd maradjon igazi ékszere a vízpartnak. Inkább vegyünk róla példát, üljünk le a víz mellé, és figyeljünk! Sok érdekességet, szép pillanatot elleshetünk az ő módján...

termésnek nevezik ezt a képződményt. Minden becőke 4 magot rejt. Ebben a formájában sokáig ráismerhetünk. Sokszor még a következő évben is láthatók elszáradt, becőkével teli kórói.

Ha ezek után valakinek holdviola keresésre támadt kedve, akkor mindenképpen valamelyik hegyvidéken tegye. Magyarország több hegységében él, ahol árnyas bükkösökben, hűvös vízmosásokban, mély szurdokokban él. A Dél-Dunántúlon legkönynyebben a Mecsekben akadhatunk nyomára.

Az erdei holdviola Magyarországon védett növény. Természetvédelmi értéke 2000 Ft. Ha a virágoskertet hasonló növénnyel szeretnénk ékesíteni, akkor válasszunk a számtalan kertészeti változat közül, öt hagyjuk meg a saját élőhelyén.

KÉP ÉS SZÖVEG: VÖLGYI SÁNDOR

WWW.VOLGYISANDOR.EXTRA.HU

Kincskereső városi tábor

Azoknak az általános iskolásoknak, akik szeretnék rejtett kincseket, titkos helyeket felkutatni, s a baranyai megyeszékhelynek egy teljesen új arcát megismerni, azoknak hirdeti meg Kincskereső a városban című nyári táborát a Pécs-Normandia LIONS Club. A résztvevők az ötnapos program során játékos formában ismerkedhetnek meg Pécs látnivalóival, történelmével, a Pécs gyerekeknek című könyv alapján. Idén először a tábor mellett nyári játszóházat is üzemeltetnek, egyik héten filmnézésre, játékos versenyekre, kézműveskedésre és drámajátékok kipróbálására lesz lehetőség, a másik tematikus héten minden nap más ismeretekkel (természet, filmek, könyvek, különböző kultúrák, sport, zene) gazdagodhatnak a fiatalok. A jelentkezés folyamatos, a turnusok augusztus végéig tartanak. Érdeklődni a lionsclubpecs@gmail.com e-mail címen lehet.

Növénycsodák egy pécsbányai kertben

Természetvédelmi területté nyilvánítottak egy magánkertet Pécsbányán. A városi önkormányzat azért vette helyi védelem alá az udvart, mert egyedülállóan gazdag növényvilággal rendelkezik. Berghauer Tibor botanikus kertjében az összes földrész különleges növényei megtalálhatóak. Az egyhektáros területen 1500-féle faj pompázik, köztük mediterrán és trópusi virágok, sokféle fenyő, cédrus, kaktusz és rododendron. Ötven éve, a feleségével együtt kezdtek neki a kert kialakításának, s a világ minden pontjáról gyűjtötték a magokat, cserébe ők is elküldték helyi fák és virágok magvait. Így Berghauer Tiboréknak köszönhetően Ausztráliától Dél-Afrikán át sok helyütt élnek magyar növények.

Szivárványos táborok

A nyári szünidő tartalmas eltöltéséhez a pécsi Szivárvány Gyermekház többféle lehetőséget kínál. Önkormányzati napközit július 27-ig tartanak, szaknapköziből gazdag a választékuk. Kölyökakadémiájuk keretében A gépek bővületében (július 16–20.) és Minden, ami gép! címmel (július 23–27.) várják a műszaki érdeklődésű lurkókat. Művészlelkeknek és játékos kedvűeknek a kézműves Kreatéka (július 30–augusztus 3.), a társasjátékokra épülő JátsszMa! (július 2–6., augusztus 6–10.), a zenészek és énekesek számára érdekes Divertimentrio zeneműhely (július 30–augusztus 3., augusztus 6–10.) ígér feledhetetlen napokat.

Lehetsz király! címmel történelmi játszóházas napközit tartanak augusztusban minden héten, a Szivárvány Műhelyt (augusztus 13-17.) pedig a képzőművészet kedvelőinek szánják.

További információk és jelentkezés:

72/253-477, szivarvanypecs@gmail.com